

УДК 581.461.527(477.41)

О.І. Кононенко; доц. С.В. Rogovskiy,
канд. с.-г. наук – Білоцерківський ДАУ

ДО ПИТАННЯ ПРО СУЧАСНИЙ СКЛАД МАГНОЛІЄФІТІВ ПРИРОДНОЇ ФЛОРИ БІЛОЦЕРКІВЩИНИ

Вивчено видовий склад квіткових рослин в урочищі Голендерня на Білоцерківщині. Визначено 252 видів квіткових трав'янистих рослин, що належать до 145 родів та 23 родин та 38 видів деревних рослин, належних до 23 родів та 19 родин, відповідно до філогенетичної системи А.Л. Тахтаджяна (1987).

*A.I. Kononenko; assoc. prof. S.V. Rogovsky –
Bila Tcherkov state agrarian university*

To the question of study on composition of grassy flora plants of natural flora on region Bila Tserkva

Specific composition of grassy flora plants is certain in the natural boundary of Golenderna on region Bila Tcherkva. The complete list of kinds is given in accordance with the system filogenetic on A. Tachtadjan (1987).

Перші спроби дати "... короткий нарис рослинності Білоцерківщини" належать М.К. Гродзінському, який у 1923-27 рр. здійснив ботанічний аналіз покритонасінних в околицях м. Біла Церква. Автор відмовився від складання повного флористичного списку, здійснивши опис природної квіткової трав'янистої рослинності [1]. За майже 80 років, що минули з того часу, сталися істотні екологічні та соціальні зміни, які вплинули й на природну флору. На жаль, детальний опис природної рослинності Білоцерківщини за цей період не проводився, а список рослин дендропарку "Олександрія" [2] включає як природні, так і інтродуковані види рослин, а також культивари. Тому проведення ботанічної інвентаризації природної флори Білоцерківщини та відстеження напряму і характеру змін у складі квіткової рослинності є актуальним науковим завданням. Окрім того, до проведення цієї роботи нас спонукало й те, що за період, який минув з часу публікації М.К. Гродзінського, переглянуто ряд систематичних груп вищих рослин, відбулися зміни в номенклатурі таксонів, уточнені назви багатьох родів і видів [1, 3].

Метою досліджень є інвентаризація сучасного видового складу квіткових рослин Білоцерківщини.

Об'єктом дослідження були магнолієфіти, що зростають в урочищі Голендерня. Знаходиться воно на правому березі річки Рось на околицях м. Біла Церква. Лісовий масив прилягає до дендропарку "Олександрія" і відділений від нього річкою Рось. Голендерня належить до лісів першої групи, де господарська діяльність обмежена. Однак антропогенне вантаження на нього дуже велике – це улюблене місце відпочинку білоцерківчан. Рельєф рівнинний з пониженням із сходу на захід у бік р. Рось, особливо помітним у терасовій частині, на яку виходять дві балки. Ґрунти за механічним складом супіщані та піщані, переважно сірі лісові, трапляються дерново-підзолисті. Материнська порода – граніт, який знаходиться на глибині 3-6 м, а у деяких місцях (стара каменоломня) виходить на поверхню. Основу лісостану становлять дуб звичайний (*Quercus robur L.*) віком 160-220 років, у другому ярусі трапляються

липа серцелиста (*Tilia cordata* Mill.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), в'яз голий (*Ulmus glabra* Huds.l.), підлісок представлений кленом польовим (*Acer campestre* L.), кленом татарським (*Acer tataricum* L.) глодом одноматочковим (*Crataegus monogyna* Jacq.), бузиною чорною (*Sambucus nigra* L.) та ін. Різні ділянки урочища неоднорідні за складом, віком та повнотою насаджень, але всі вони, а особливо старовікова діброва, зазнають значного рекреаційного навантаження (витоптування, випас худоби, збирання квітів тощо).

Методика досліджень. Вивчення видового складу проводилося шляхом систематичних екскурсій протягом вегетаційного періоду у 2003-2007 рр. Для визначення рослин використовувались: "Визначник рослин України" (1965); "Флора європейської частини СРСР" (1971-81); "Определитель высших растений Украины" (1987). Ми вивчали тільки дикорослі рослини, зовсім не торкаючись сільськогосподарських, інтродукованих декоративних, лікарських та інших рослин, що використовуються у практиці зеленого будівництва, вирощуються у парках та на присадибних ділянках, а також бур'янів, які трапляються на землях сільськогосподарського призначення.

Результати досліджень та їх обговорення. Перелік видів виявлених нами трав'янистих квіткових рослин надається за філогенетичною системою А.Л. Тахтаджяна [4].

Встановлено, що в урочищі Голендерня на сьогодні зростає 252 види квіткових трав'янистих рослин, що належать до 165 родів і 43 родин. Найбільш чисельними є родини *Poaceae* (*Gramineae*) – 31 вид (12,3 %), *Asteraceae* – 31 вид (12,3 %), *Lamiaceae* (*Labiatae*) – 20 видів (9 %), *Fabaceae* – 17 видів (6,7 %), *Polygonaceae* – 13 видів (5,2 %), *Caryophyllaceae* – 14 видів (5,1 %), *Rosaceae* – 11 видів, *Ranunculaceae* – 11 видів (4,4 %), *Boraginaceae* – 12 видів (4,8 %), *Brassicaceae* – 9 видів (3,6 %). Ці 10 родин, які становлять ядро трав'янистої флори урочища, представлені 169 видами. Водночас 13 родин мають лише по одному виду.

Деревні рослини мають значно менше різноманіття, родина *Aceraceae* – 5 видів, *Berberidaceae* Juss. – 3 види, *Betulaceae* Gray – 5, *Caprifoliaceae* Juss. – 5, *Celestraceae* R. Br. – 2, *Cornaceae* Dumort. – 3, *Eleagnaceae* Juss. – 1, *Fabaceae* Lindl. – 4, *Fagaceae* Dumort. – 1, *Grosulariaceae* DC. – 1, *Hippocastanaceae* DC. – 1, *Juglandaceae* A. Rich ex Kunth – 2, *Moraceae* Link – 1, *Oleaceae* Hoff. Et Link – 3, *Rosaceae* – Juss. – 16, *Salicaceae* Mirb. – 4, *Tilaceae* Juss. – 2, *Ulmaceae* Mirb. – 3, *Vitaceae* Juss. – 1 вид. Всього 19 родин, 23 роди та 38 видів.

Висновок та перспективи подальших досліджень. Наведені дані об'єктивно характеризують сучасний склад квіткових рослин природної лісової флори урочища Голендерня і дадуть змогу у перспективі аналізувати зміни, що відбуваються в біоценозі. Для більш повного висвітлення цього питання ми плануємо здійснити обстеження рослинності в інших місцевостях, а також опублікувати в окремих статтях списки аборигенної та інтродукованої дендрофлори цього регіону.

Література

1. Гродзінський М.К. Природна рослинність Білоцерківщини// Праці Білоцерківського краєзн. тов. – Біла Церква. – 1928, вип. 4, т.1. – С. 5-38.

2. Каталог рослин дендрологічного парку "Олександрія"/ Колект. авт. – Біла Церква, 1997. – 118 с.
3. Международный кодекс ботанической литературы. – Л.: Наука, 1984. – 32 с.
4. Тахтаджян А.Л. Система Магнолиефитов. – Л.: Наука, 1987. – 439 с.

УДК 630*5(477.83):004.657

Доц. М.М. Петренко, канд. с.-г. наук;
аспір. Г.С. Домашовець¹ – Національний аграрний університет, м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ OLAP ДЛЯ АНАЛІЗУ ПРОДУКТИВНОСТІ ЛІСОВОГО ФОНДУ ЛЬВІВЩИНИ

Наведено методи використання засобів OLAP для аналізу продуктивності головних лісотвірних порід Львівської області у контексті лісорослинного районування.

Ключові слова: база даних, OLAP, проектування баз даних, лісовий фонд, показники лісового фонду, аналіз даних.

*Assoc. prof. M.M. Petrenko; post-graduate G.S. Domashovets –
National agrarian university, Kyiv*

The use of OLAP tools for forest fund productivity analysis Lviv region

The methods of using of OLAP tools for the analysis of main forest forming species in Lviv region by the context of forest regions.

Keywords: data base, OLAP, data base development, forest fund data, data analysis.

Сучасне суспільство є суспільством інформаційним. Усі галузі його діяльності постійно розвивають і вдосконалюють методи нагромадження і використання даних. Корисна та цінна інформація здатна підвищити ефективність діяльності проекту чи організації за рахунок покращення якості управлінських рішень.

Для отримання цінної інформації тепер використовуються комп'ютерні технології, які поряд із збільшенням точності та об'єктивності при роботі з великими обсягами інформації дають змогу значно скоротити витрати часу і праці на її отримання. Найбільш поширеною і розвинутою технологією, яка призначена для роботи з великими масивами даних, є бази даних (БД). БД – це структурована сукупність логічно взаємопов'язаних даних, які характеризують певну предметну область [4, 6].

Поряд з іншими засобами аналізу даних під час бурхливого розвитку комп'ютерних засобів з'явилась технологія багатомірного аналізу даних OLAP (Online Analytical Processing – оперативна аналітична обробка). Це спосіб управління і представлення даних у простий і зрозумілий для кінцевого користувача спосіб [4].

Призначення систем класу OLAP – забезпечити користувача гнучким інтуїтивно зрозумілим і простим доступом до даних. Наявність такого доступу дає змогу відмовитися від використання наперед визначених звітів, робить користувачів самодостатніми, незалежними від адміністраторів БД і програмістів. В основі концепції OLAP дані представлені у вигляді багатовимірного куба, причому користувач має змогу швидко згорнути або розгорнути дані за

¹ Наук. керівник: проф. П.І. Лакида, д-р с.-г. наук – Національний аграрний університет, м. Київ